ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

ЕРА. 10 ФЕВРАЛЬ 1966 шу № 18 (4186). Мах 2 коп.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советска Социа Коммунистически партие Нохчи-ГІалгІай обкомаш, Нохчи-ГІалгІай АССР Лаккхаьчарча Советан Министрийн Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЦ 1923 ШКРА ДЕНЗ

КОСМОС КАРАЕРЗАЕЧА СОВЕТСКИ ХАЛКЪА СИЙЛАХЬ-ДОККХА ХІАМА КАРАГІДАЬННАД ШИЙ ВАХАРА. КХОЛЛАМАШ ДЕЧА ГІУЛАКХИЙ БЕЛГАЛЪЯЬННАЧА РУБЕЖА ТІА, СЕМИЛЕТКА ПЛАНАШ КХОАЧАШЪЯРА БЕШ БОЛА БОККХА БОЛХ ЧАКХБАЬННАЧЕИ ПЯТИЛЕТК АНА КЪАХЬЕГАМА ЮХЬИГ ДИКА ДІАЙОЛАЯЬЧЕИ ХАНА. КІОАРГА МАІАН ДОЛАШ ДА ИЗ КЕРДА ІІЛМАН ГІУЛАКХ КПСС XXIII-ріа СЪЕЗД ХЬАЕЛЛА ХА ГАРГАКХАЬЧАЧА ХАНА КАРАГІДАЬННА ХИЛАР.

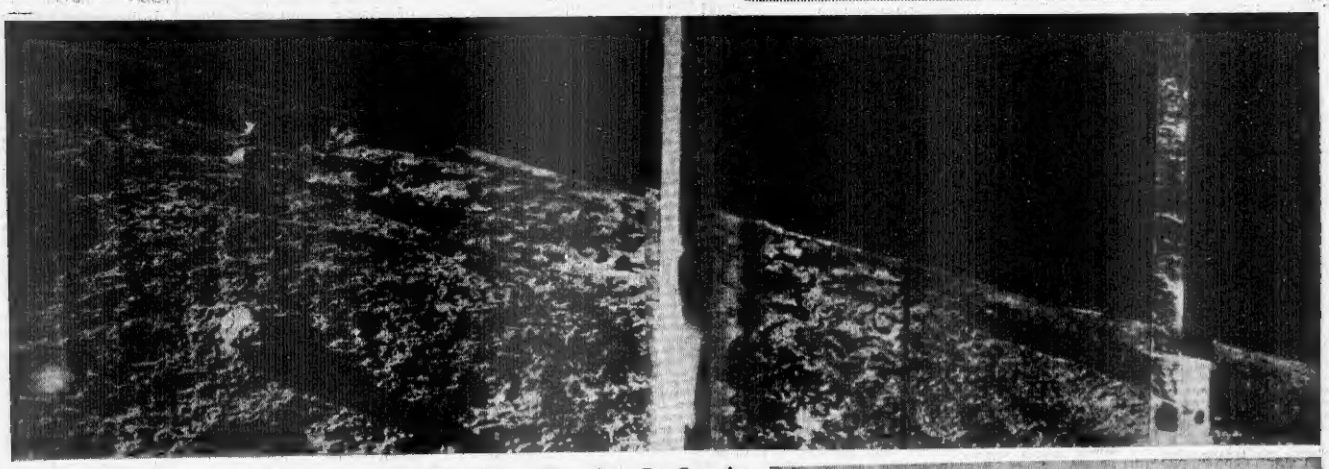

БЕТТА ПАНОРАМА

Сурта тІа — «Луна-9» яхача автоматическ станце телевизионни аппараташ кхоьхьаьнаш хьанийца Бетта геннаьхьара панорама, сурт 360 градус хьадеррийаьлча хана.

Хенан мацарна, Бетта тІехьа тоьлан шолдаьчча участке тІа Дуйй ешаран маьлхбелаьхьарча ЗистІаца эматтера хоьсча уйле «Луна-9» яха автоматическ станци. Шийла цаІн ахи километр гаьна хинна могашш йолча Бетта горизонта ЗистІога хьажаш а камера. Хьаденнаьчча сурта масштаб, фотографе тІара біаргаьчуна тайпаран, геттара сихи эламгІу станцие гаьна ма йоаг. Станцие геттара мухх йолаш, ваьшта эьлча панорама хьалкІаьнарча пхеа тІа, камера хьалаьцаьку 1—2 минимаг, хІоьла гуш йолча горизонта лакера продметаш къоастаьргаш, могахьа саннн мосаеш метрал декинарІе ун ца хуле. Горизонта ЗистІ геттара шийла къоастаьгуш я. ХІаьнн эьлча Бетта тІа отгаьнарча ер хинар бохьан доаш цигера оагаьла геттара Іаьжна я.

Фототелевизионни камера панорама 30 градус лакха чулоца. Камера пхеаха ІотІахьаьнаш хилча, горизонта ЗистІ кийоса діа, сурт юкъе гІолла доьхьаш хургьа. ХІоьла мадарра эьлча камера оаа маьлхбелаьхьарча оагІеркъа хеста я. Цу оагІеркъаьрг горизонта ЗистІ панорама лакхарча ЗистІоа кенхарІе я, цудухьа біаргагуш а яц (сурта юкъеттиг). Къилбесаьдалгахьен (юкъеттигиг прилайташ нутесса лакхарча хургдаран миноьш хІоьла дац эьлна дар.

ШолгаьрІа оаанн йолча хана — 4 февраля оаранхьа — 13 градусера кхоачкан лакхбелар маьх, хІоьла ІаьнДогрІай ІІоьхьа шозза поьдалар, 5 февраля панорама сурт доаннаьчча хана 27 градус лакхбеннаьбар Маьх, хІоьлта, цу тайпанера, ІаьнДогрІаьн а хьаьхарча сурташ тІаргчуна диаьзе доацаІа хилла.

Горизонта тІара Маьх тайп-тайпаран лаьхьаьшка кхаьчача хана дацьна Бетта тІехьа дуккха сурташ ІаьнДогрІаьн бонхьаьна лоархІаьнг да Бетта тІехьа структура техника. Ца тоьр хуьлийтаргьа Бетта тІехьа бошхаьнаьнг дикагІа хьоьстат: тоІеча, ваьнаьчча маттигий бутгаьнаш, тІара хьаьхарІе тІехьа форма.

Станци йолча дайонера Бетта тІехьа шийла йоацаш а дуккха нагий кІоьнгІаьшш гуьнийгаьш доаш а я. Юкъеннъе ирам кхаьрІой хьисапера хІаьнца я. МонихарІе хиташ йина цхоьн цхьаьнраш станцана масехьа метр гаьна я ала, 10—20 сантиметр бутгаьнаш доаш а я. ГьенагІа эьлча кхаьчча хІинкий бутгаьнаш ха хилле да, хІаьна эьлча ун хатоьчча йоацаьрІе а эьлна гІа а хила торлу.

Итт сантиметргара шин-кхоьл метра кхаьчаьнца бутгаьнаш доаш йолле йоацка йоацца тоІе моттигаш панорама тайп-тайпаран дакъаьнг тІа біаргагу, масаеш, цун аьтта оагІорахьарча ЗистІца. Нагий хинийгаш доаш йолле моттиг зелу горизонта ЗистІца тІоьна.

Хьалхдешнаьхьарча плане гуш а станце оатхаьнг, цу дайнье приниьнийн передатчийн антенаш, Бетта тІехьа участкаш шоаштта чура хьаьхьаьжаш деле шиннаьш ца йолла кизгаш. Юкъе тІоьла ІаьнІа оаса боцц, панорама іочуьнуьа оаанонна мишъ ха йолийташ йолле. НІаьхьаьрчча оагІорахье, ІаьнІачарчо оьла кІоьнно оаранхьо, біаргагуш а Бетта тІехьа тІа уьна іохкаьчо хана мотаьрг кхоачаш йолла станце оатхаьн.

Хьаьхьаьчоне сурташа эгтара хьалха боьхьонца хеаннаьг бу Бетта тІехьа минироструктурах, хІаьта уьн сурташ цІонна техноарденаш а ца.

«ЛУНА-9» ЯХАЧА СТАНЦЕ ТІАРА БІАРГАГУШ ЙОЛЧА БЕТТА ЛАЙДШАФТА СУРТ. СУРТА НІАЛХАГІА БІАРГАГУ СТАНЦЕ ДОАЛЪОШ.

ТАСС фотохроника.

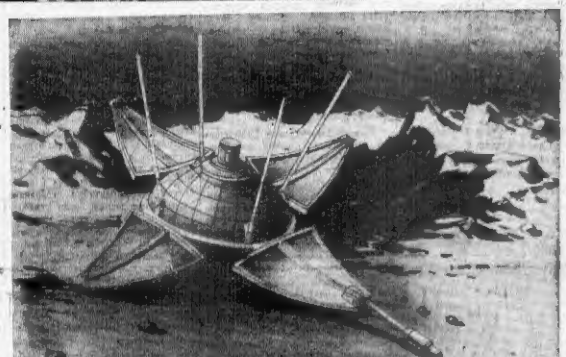

«Луна-9» яхача станце сурт. ТАСС фотохроника.

СИХЕИ ДИКЕИ ДЕТТА БУРУВ

Пятилетка хьалхарча шера плана ханаа хьаьхта кховчаш а яь, паснан совгІа йиз біаь метр бурув тоьа социалистически деккарш тІаийлад «Малгобекнефта» НПУ № 1 йолча кІоарга бурув деттача контора коллективе. Шоаш деина деш кхоачашлеш ба дьаттан пІаьлхарча гаьжай дай —бурув деттараш.

Пхьаькка ди ваьжайтан бурув деттараша шоай деина аьлаьн тІехкхочачаьн ца еш. Бурув тохара январь деттача план 104,7 процент кхоачашъ ца йолийтаьнг. Цу тайнера тоьлан пе-шотІа хьажийнабаш. Из баьккхаьг дьинарг хьажьегарца. Дуккха ба хуьлда дика болх беш нах. Царех ба № 846 йолча буровой уьн болх бу мастер Атаршиков Илья Алексеевич, бурув деттачун ІоьччаІ Агнеи Іаьжий Михьаьлан Иргодько Иосиф Максимович, слесарь Еремин Владимир, лаборантка Чепченко Галина, кхьаьрарш. Бетталлаькха деаьш да, сменин аьлаьн 150—160 процент царех хІаьрне кхоачашъеш хилар. Бурув тохара январь буровой коллективе. Шоай сменин аьлаьн тІехкхочашъеш хьайоаг я. Бетта а.

Бетта гара бетта дика толамаш доаьлаш хьайоаг я мастера Хамуриев Іаьдалга Хьажіаьлиьн кутгаьлеш йолла комсомолистически аьхьаьгана цІн лелаьчу бригада коллективе а.

Бурув деттача контора партийнн организацие бохкка терлам тІабехийр экономически бахха. Коммунистаьн производстве хьалха латтараьлн кхъе а оаьш тІоагІаьлд экономический соревнований мугІарш. Бутт чакхбаьлча ВІашагІа а кхийте собранеш ю. Шоай собранешка цар дуйн лаьа толамаш, ІІІІаьо бохх тоабора, бурув тохара эпа химически реагенташ, кхьйола материалаш ихьара мелкъаьш лех. Ишшта бохх барах контора ВІашІелхьаьрг да дуккха паччаьхьаьхьен рузьна кхеде.

Цун сонгІа, хІара дек-бте ІІаулийтача материалий учет еш лаьрхІа журналаш да бригадашка. Материалий учет дерттІа лелаьр бахьан долаш, цхьа метр бурув тохарга материал дІаьхьаьг ха йиш хуьл буровой мастерий.

№ 1 йолча конторана яхьа хьажийна «Малгобекнефта» НПУ № 2 йолча кІоарга бурув деттача контора коллективе а дика толамаш лаьхьа мехкаьлта гІалгІай хьаьрарачеи. Бурув тохара январь бетта план 105,8 процент кхоачашъеш ца йолийтаьнг. Пхьаькхьана план хоачашъьаьле а конторе кастаьста аьаьрш хуьл. Бурув деттача мІсе буровайх верхіне план кхоачашъьаьлаш. Аьаьрш хинна сеца лаьт бурووийш № 856 (мастер И. Самоненко) № 863 (И. Загилов). Бурув тохара технологи тоІхьаьрчах хинийй уж аьаьрш. Белгаллдаькха деаа, бурув тохара технологи ІоьчаІарг экономически совета балхан конторе кІаннта тарикн тІабохийтаьн хилар.

Конторе хьалхстаьнгаьнга юкъе массарел хьаьхта ІоьнгІа мастера Бахтеев Никиьай Алексеевича кутгаьлеш йолла бригада. Бурув тохара январь бетта план 103,5 процент кхоачашъ ца йолийтаьнг. Шоай сменин аьлаьнгІ тІехкхочашъеш хьайоаг я. А. Вачаров, А. Богатырев, Н. Бондарев хьаьрчаьнгІ сменаш.

Иштта кхоачашъьаьлаьнгІ январь бетта план М. Русакова кутгаьлеча комсомолистически аьхьаьгана цІн лелаьчу бригада коллективе а.

Шоайга карагІийнаьча гІулакхех кхоачаьн а ца беш сихагІеи кІоарга-гІеи, дарегІеи бурув тохарца пеха толамаш а дьаьхьа, КПСС XXIII-ріа съезд хьаьллаьчча лемна сийленна ма-къа баьхьа дерзІ Малгобекнефта мехкаьлта.

М. ЧАХМИЕВ.

Доагор кходу

Керда толамаш дойх съезда сийна хьаьте эттача Гроднински депо велителаьна. Москвийчин ленинградцийн бохьан хьал а хьаьца доагорн машиннаьта хьежа дьаттан кходара а пиаьлал сонгІа мухь дІаьжьхьара а яхь ІоьаьрІаьлІ цар.

Январь бетта эІаийнай пиозитхе хтт состав. Лика ДІаболабаьл болх февраль бетта а. Дуухьал кхаь дийнна кходаьл цар біаь чаьн доагор.

Белгалъяьннха ингарьгьа коммунистически къаьхьегана ужарнк йолча машиниста Дзандарев Михаила яь рейс. 434 тонн норман сонгІа мухь тІабоьа состав хинна хьаьхьа ДІакхочаьнг ю.

Йоаьлал сонгІа дуккха тоннаш мухь дІайтьаьл январь бетта машиниста Дуденко Ивана, Дудургов Суттана, Боков Сулеймана, Довбыш Григоре, Форис Трофима, кхьчар.

КПСС XXIII сезда ваьна бахх кийчуьн ба пассажирски локомотивеш тІара машиниста а. ХІара рейсах кходу цар доагор, расписани ВІаьна ца тоьхьаьл. Иштта, машиниста Безмирковске ух шера кходьл 4678 километрах ваьзьлин доагор, нев. Иванова кходьл 3782 километрах Иштта кходьл доагор дуккхаьг йолча машиниста а.

Г. АНОХОВ.

СОВЕТСКИ ХАЛКЪА ИСТОРИЧЕСКИ КОТАЛО

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРЧА МЕХКАША ДОАХА ЛОВЦАШ

Дерригача дунено дьаьчала дуйн СССР карагІаьлна историческин ГІулакх—советски автоматически станци аьтонца Бетта тІа Іойссеьар. Цунца дуьнаьнна Л. И. Брежнева, Н. В. Подгорне, А. Н. Косыгина шерах хІаьн а телеграммаш ух доаьзол дехьарча мехкий паччаьхьаьлхенийн политические деятелашкара.

Адамий прогресса дуьхьа космос карарзаьр Советски Союз дьаьчала юкъаьн а ІІІаьхо ца толмаш дахар доаьш а шийй ловцаьш даккийтад: Болгарски компарте ЦК хьалхарча секретара, НРБ Министрий Совета председатела Тодор Живкова, НРВ Халкъ собранен Президиума председатела Георгий Трайкова, ЧССР правительства председатела Йозеф Лениарта, КНДР министрий кабинетан председатела Ким Ир Сена, ВІашагІийнаьчча Іаьрбей Республика президента Гамаль Абдель Насера, Пакистана президента Мохаммед Айюб Хана, Гвинейски Республика президента Ахмед Секу Туре, Алжирски Халкъа Демократически Республика революцийн совета председателя а, Министрий Совета председателе-а Хуари Бумедьена, Итале президента Джузеппе Сарагата, Австрийски Республика Федеральн президента Франс Ионаса, Швеце премьер - министра Таге Эрландера, Ирана шаха Мохаммед Реза Пехлеви, Замбе Республика президента К. Д. Каунда, ВІашагІийнаьчча Хьаьмий Организацие генеральн секретара У Тана, Афганистана короля Мухаммед Захира, Афганистана премьер - министра дехьарадеш кхоачашдеш волча Абдул Сатар Шализе, Ирана премьер - министра Амир Аббас Ховейда, Непала короля Махендра, ОАР-а премьер-министра Закария Мохи эд-Дина, Сире президентан совета председателя Мухаммед Амин аль-Хафеза, Иордане короля аль-Хусейна, Ирака премьер - министрин хьаьчча механашцарча гІулакхий министерстве Абдель Рахман аль-Базззаз, Ирака президента Залман Шазара, Бельге короля Бодуена, Новй Зеландие премьер - министра Кейт Холмока, ФРГ федеральн канцлера Людвиг Эрхарта, Японе премьер - министра Эйсаку Сато, Мексика ВІашагІийнаьчча Штатий президента Густаво Диас Ордаза, Аргентинский Республика президента Артуро У. Ильиа, Конго (Браззавиль) Республика президента Массамба-Деба, Уганда премьер - министра А. Милтон Оботе, Тунисски Республика президента Хабиб Бургиба, Сомали премьер-министра Абдиразак Хаджи Хуссейна, Сингапура премьер - министра Ли Куан Ю, Инди премьер - министра Индира Гандие, Индонезе Республика президента Сукарно, Къулбехьен Вьетнам музыкийнчара Къаман фронта Центральн Комитета Президиума председатела Нгуен Хыу Тхо, Камеруна Федеративни республика президента Ахиджо.

Дер тІара ловца бохкийнаьн КПСС Центральн Комитета цІерах телеграммаш кхьаьчІ Германе Коммунистически партегара, ОАР-а Арабски социалистически союзагара, Чиле социалистически партегарех хьалха гІулакхан чакхдоахча Революционни фронтагарен, Греце Коммунистически парте Центральн Комитетагара, Португальски компартегара, Судански коммунистически парте Центральн Комитетагара, Сирийски компарте Центральн Комитетагара.

(ТАСС).

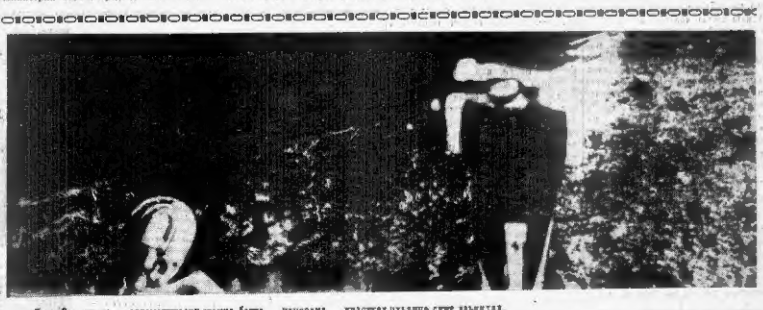

«Луна-9» яхача автоматически станце Бетта панорама участкех цхьаьнна сурт хьажийна.
Сурта-ийла аьрда оагІорахьа гуш а телевизионни камера чулацца йолла станце конструкце элементех цхьаьрашш. Аьтта оагІорахьа — конструкце хьаьвна элемент.

ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

МАСТЕР ПРОИЗВОДСТВЕ

Коллектива идейно-политически хлагна бидара гілаяка вавда нутгідеча хмаєрча кменокь хьалхаяка дожлий дейларан уттаку завда партюмо.

Мастер производство. Цунах лах ти ний кіда профессиональн гонах йолаш вовш саг вара па лаарлаш йола уйна хіма а діаьлчаяш вай. Цхьаькхіа, общественн хьалхаяка латтача декхарна діаьлх мастера производствена хьалхара лемна ца Іеш, иной коллективера лих хьехьара хьалхара а моя кунга, хіма ваьна ваьнна вІаьнарІдаьа

Россе боаха гІа

Ешта тіка арабаьлхьчаьнна РСФСР Министрийн Совтехчуо Центральнин статистическин управленте хоьмна тіа я 1965 шера Федераце хьалха болхьан дешіаьлгар паччалхьчохьн пхьаг экономикаьшкара итогаш.

Общественнин продукт (материальнин производствера дечигіачу доьхьгі продукци) 1964 шераца кийчіна 406 процент хилар 1965 шера, хьаьмах доход — 106 процент, шу чакхдоьлларг хьалха боьхьамера кертера производствешна доьхьан — 109 процент, промышленнера продукци — 107,3 процент, ирта боьхьамо продукци — 98 процент, промышленнера лесхозашна оьсарно — 104,6 процент хилар, гІишлоьгІа — 106 процент, хьалха боьхьамера пайда — 106 процент, тІаьхьа нахах хІара сага сих лоарІаш йоьла ремонтыйн доьхьан — 107 процент.

Производеста бергашна боьрамин продукце дукхагІа дочна лоарІаьнгІара тайнаьн шера план хилаьхьа хьалха кІаьчаьнна.

РСФСР ПСУ хоьмна тІа йоьхьан паччалхьчохьн болхьашна юрта бахьанца йохийна нахаьлгаьн вложеннин дукхагІа хилараш, юрта тайп-тайнера техника телорах, транспорта бІаьхьа йоьхьан. «КІаьнгаьлхьн гІишлоьгІ хьалгар» нахча раздела тІа йоьхьа, 1965 шера болх бе йоьхьенна 230 кера йоьхьа паччалхьнаьн мер-мукаьнна предприятеш. Цу совгІа, производеста механизацин интенсификацин ара, оборудованена модернизацин ара, болх бен йоьгІа предприятешна кьаьдда гІулаьнгІан чакхдаьра чагах лаьцаьнна чох, болат, Іаьрчаьна металлий проьмт, химиечин оборудованна, кьаьчт, кІаьрган хьаьо ваьнан.

1965 шера паччалхьнаьнна кооперативнин организацешна РСФСР хьалхьа боьхьамера дІаьхьийтад 26 миллиард сом — 1964 шерачуьра 6 процент дукхагІа.

Шера хьтера лаьрІаьна РСФСР хьалхьа боьхьамо болх бен хилна болхьойн гІулаьнгІара нана 47,5 миллион сагаца дІа я кІаьда, 1964 шерачуьра цхьа миллиона 900 аьзаг саг дукхагІа хилар. Уьш тІехьарчу ешна шера аьлаьнна лаьхьаьн кІаьрчаьнна довхцаьн бахьна нана гІулаьнгІ йоьл доьхьа хьалхьа боьхьамо доьхьашна болхьонна. Аьлаьнна лаьхьаьн просвещенте, уьмахІанна зоранна, чубена пІемой - коммунальнин боьхьамо, торговье, общественнин кІаьчан, кІаьчна доьхьой 12 миллион кІаьна ваьн аьлча волча болхьочоьа.

Петроьлеоне общественнин фондашца бахьна нахаьн кІаьчна доррага кІчо а лаьстаьн а йоьгІа 4 миллиард сом, 1964 шерачуьра 11 процент дукхагІа хилар.

ДІаьо тоьлаьнна дахьаьд хьалхьа образеване, іилма, культура дахьье. Уьш решенашца шера массе тайна пешарна хилаьнна 41 миллион совгІа саг. 1965 шера йоьгІа кІаьрчаьнна цІенношкен нана чуьнІна а хьалхьаьн хьаьдда хилаьнна цІенношкен чуьнІна тоьлаьн а яьн кІаьлгаьн сагаьн. Теоьленнад бахьна нана ду мо-дешкаьнна гІулаьнгІ. Цу чакхдоьлаьнна хьаьо бахьна нана 10.000 сага лоарІаьнгІ 25 доьр хьоьвар.

РСФСР-е бахьн нах 1966 шера 1 январ тІаьхьаьнна 127 миллион саг гаргІта вар.

(ТАСС).

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОПЫТА Заочни школа

„ДОАЛ ДР ЮМАЛР"

ВОРХІЛАГІА ЗАНЯТИ

Вай республикерча йоьхьа заттачен тешнаьнна йоьчаьн ца хилачеран районнашца дикат, техникечи культурашца, мокхаьрашца, бахьа зарашца, сон хьтиьжаьргбаьчча чертера хьоьчаьнна цІ да искусственнин хьаьгаьн хий дехкар.

Уьш тІехьарчаьнна хьаьн тІеношца тІекхийтад Йоьчу - ПардІайчен кооперативашца совхозашца хий дехкан заттаьнг, уьш хІаьна 103,4 мар гектара пІаьхьалгІ. Уьш пятнеггаьн ваьхьаьнна 30 зоар гектара тІа хий дехка керда системаьн хьалгІе, кьаьнарча 18 зоар гектар дочна заттаьнгарча системашца реконструкци е. 30 зоар гектара тІа планированнин балхаьн ца, хІаьхьа цера ДІаьлемІаьхьгІа гектара дукха наччалхьаьнна аьчча.

Заттаьнна хий мехкара тІаьнгІ тІеношца дегІаьлаьнгаьн заттаьнгара а хьаьбкинара а йоьлча продукцин дукхагІа йоьлча цер лоарІаьнгаьн лаьхьаьн ешнера йоьхьа мотвобхьана культурийн хьувьаьн барбІоьнна хий дехкачо заттаьнгара йайда эпер. Лаьхьа хьтьжаьн кхобарца мара волмиттаьгаьгІе йоьлаьн ший наччалхьаьнгІ ешнера йоьлаьн ший дехкачо заттаьнгара йайда эпер.

Вай мотвобхьана производесте хьалда заттаьнна тоьлаьн йоьхьа опыт йоьлаьй хий дехкачо заттаьнгара йайда эпер, хІаьхьа цу лаьгьте ешнера-тера дика толаьнгаьн а доьх. Уьйренчен тесгарнен лаьхьаьн агротехникашца цхьана тар а деш хий дехкачо кийса вІаьнгІеьнна а дикьаьна, лаьхьа хьтьжаьн кийбу «Лесгиский», № 3 йоьчо сомий-баьпа даьрий совхозашца. Шелковской районе «Красный пахарь», «Путь к коммунизму» ешнера колхозашца.

Цхьаьдоьчо боьхьаьнна хий мехкара дика мехдаьй а республикеа йоьлаьчча хьаьийца хий дехкачо заттаьнгара хІара а эффект кІеанна йоьлаьн пайда эп.

Кригаьнгаьнна балхаьн а дІа хийчаьнна 95,2 зоар гектар йоьчо заттаьнгара производесте кийда кийнаьй 92,0 зоар гектарца, хІаьхьа цу ший дикдар 67,8 мар гектара тІа, е 73 процент хьаьгІа ваьнна. Хий дехкачо заттаьнгара йоьлаьнна ваьнна 22 процент дика а дІа йоьлаьнна ваьнна. Хий дехкачо заттаьнгара йоьлаьнна ваьнна 22 процент дика а дІа йоьлаьнна ваьнна. Хий дехкачо заттаьнгара йоьлаьнна ваьнна 22 процент дика а дІа йоьлаьнна ваьнна.

1965 шера гуралъен уьх шера Іаьн йоьлаьнна йоьчаьн гетгара тІеношца хилараш республика йоьгІа боьхьаьнна кьаьлгаьчаьнна гІалгІгуьрийнна хІинна хуьгІаьн. Цу совгІа, аьхтаьн тІаьхьаьнна хьаьо ваьнна йоьлаьнна дикьаьнна гІеьна хьаьо хуьлаьн ер, хІаьхьа из бахьа йоьлаьн йоьчаьн гетгара тІа дуьхьаьн йоьгІа 7,2 зоар гектар, хІаьхьа из бахьа йоьлаьн 5040 тонн ваьнна а йоьгІа

Доазол дечьара

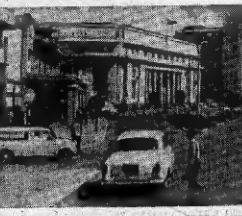

КЕНИ СТОЛИЦА НАЙРОБИ, ГОРОДА ЦЕНТРЕ.
В. Мусаэльина суръ. - ТАСС фотохроника.

ДУНЕН МАССА А МИИНГЕРА

ВЬЕТНАМЕРА МАШАР БАХЬАН ДОЛАШ ПОАТТАЬЧА КЬОВСАМ ДИ

РИМ, 7 февраль. (ТАСС). Итале дуьхьача провинцийна селхан белгалдаьккхар Вьетнамера машар бахьан долаш поаттабоча кьовсама Ди. Тайп-тайпара политически дынна уллаш болам болча мегиркоша — коммунистиша, социалистиша, католикша — Турине городской театра туьа а бинна, Д1ДаЙЙаР американскин Шуньш Вьетнамера сов чехка арадаьккина, Женевасен соглашенен пхьаьчиллина, Кьурбебьин Вьетнам муьлхьанкъера Кьилан фронт бахьхьа тIаьшIина. «Пхи шарбаьнера ваьрам Д1ебаьнгар духьа Вьетнама машар отабера новкъостаг де чIогIа аьнна Турина магистрат ший пхьалайнаьчу Кала резолюци тIаьнIаьр собране дан ца поаттаьна.

Вьетнамера машар оттабонга Д1ебаьхьа йоца Iаьлаьмта дуьхьа митингаш демонстрацийш ваьгар ваьгна Рим, Роттина, Гроссето, Барн, Мьилане, Кальяри, Махне ихьна горедашна.

ГОСПИТАЛАШ ХЬАЛЬЕШ Я ПЕНТАГОН

ТОКИО, 7 февраль. (ТАСС). Вьетнамера тIом дуьхьагIа шор ме ту, дуьхьагIа госпиталаш эш Пентагона. «Майнити дейли ньюс» ялаьна газете бечу хаьнна, американскин эскарера военни госпиталаш Японе, Окинаве, Филиппинашка хьийийна хаьнна. Японера 4 госпитале 1705 мишен дечь. Кастта 3 эзарнера 7 хьаьжжийна ун менгош, газете бечу хаьнна.

داوراتوب تاب بىنە ئەيلەپ ئو Окинавера американскин военни госпиталаш. «Окинава тайпи» ялаьна оннаьсин газете бечу хаьнна, вагIоьна тIаьнгаш цIе ийгIар а дийлаш, шорш хьалхьаьнна Вьетнамера Окинаве уллаш дела американскин госпиталаш кемаш цIенна а дьасса даГIаш.

ВЬЕТНАМА ДАЙ-МЕХКА ФРОНТА ЦЕ ПРЕЗИДИУМА ЗАЯВЛЕНИ

ХАНОЙ. Вьетнамера Демократийн Республикера дIаьо а чуоттаьр бомбашш горин делиш, нерзгIебьин агрессийна тIом чIогIа! а бечь, американскин империалисташа ваьг а гучалькъер шорш эш дейна хьилъарца, йоах ухьаьна кепа тоьа аравьаьчча Вьетнама Дай-мехке фронте Центральн комитета президиума заявлено тIе.

Нагахьа санна Вашингхьаьттера Штеташ, — йоах заявлене тIе, — ший тIе а шорш агрессийн тIом чIогIа шербаш хуьна, болчо бий а ченна вашингхьаьттера вьетнамскин ламп бонбашца уьн эшвош царна тIома тохор дуьйе.

ИНДИРА ГАНДИ ЗАЯВЛЕНИ

ДЕЛИ. Ташкентера соглашене новкъостаг дир, аьлар Индре премьер-министра Индира Ганди Дибрутаран ученаьча митингга ший хьаьвлаш дош. Индиен Пакистанаг ирсе-ваьнна шаьнна хьаастабара. Х1ина, аьлар ца, шинна а мехка чIогIа хьаьжьа деза ма машар хьаьнцаьр дуьйе. Цаьр шоьй мехьаьл Iаьдерзаьзза дергдаьл, мехкера экономически дегIаьнгара дехьаьрашта. Индиена машар эш, аьлар ца, хьаьлаьн бодаьннен дуьйаьн тIом латтабера, предсовьетийнин хьаьлонгаьн экономически проблемашца хьаастара.

САФАНУВОНГА ЛИСМО

ХАНОЙ. Уьш тIаьнкарча массеьн шера Кьулбебьин центральнен Лисс Д1аьнца тIаьнгIаьй американскин шаьнарнаьсташ ца районах. Кьулбебьин Вьетнамера тIом латтаьр моттиг Тенлаьдерча цер Нина Бавеца ма-веш йоьа плацдарн эр дуьйе, — йоах ВИА агентства хьаьнгIаьдьна исаьнцинин Лоссин представителера премьер-министра заместителе принц Суфунуонга Лисса коронга дебаьйтача лисмо тIе.

Суфунуонга белгалдаьккар, нагаьлга санна Вашингхьаьттера Штатийн ший пайдаьн леннашца хьаьжьа ца йоаьле, Лоосера тIом кеп а чIогIаьгIа порбалон Индонезе доаьлаьн ворбалон тергуьш аьлар.

ПИЗИС ЛЕЬЬЕННАЬ

РИМ. Карда правительство аьлаьволлинера тIаьнаьна шинна Итале Министрий Совета председателе Альдо Моро, левосоциалистийн коалицце» партоашца ваьш Барта а болаш шоай тIулаьхьаьн чакхдаьккъ ирча тахарна 12 дийнаьна кепа цунна тIаьна ма а ванна, ма лисси дIаьо ма-лаьо тигаьзар.

Мехкера правительствоан кранзе чакхьаьлаьна а.

ЛОНДОНЕ ХИНА МИТИНГ

ЛОНДОН. Дуьхьа кхи вашингIа а ваьнйта Вьетнамера машара тIаьхьарчв британскин совета эь митинг аьлар шоьаьта дийнаьна Трафальгарскин майдан тIа Вьетнамера США агрессийна дуьхьала.

Йоькха демонстраци а хуьлаш чакхьаьлар митинг. Нна болча колонаца премьер-министра Вильсона резиденци йолча а бахх, цига дIедаьлар чер английскин правительства ваьнрзен политика эь дайна вьаьлонаьн аьлар дуьйеш доле лисмо. Цун тIехьаьгIа американскин посольстве а бахх, цига а ваьтта дIаьлар чер Вьетнамера США агрессийна дуьхьарца протест.

АФРИКАНЦАШКА ВОЛЧА САЛТАШТА ДУХЬАЛАРА СМИТА РЕПРЕССЕШ

ЛУСАКА. Смита расистан рашнера мутIаьна кепа ца тIечаьна африканцашца болча салташта суд ший лаьт Булавайорна военни суда. Пригаьвша хьар кечачи ца дарьа дуьйе кастийн, тIора тера 10 а йийца, набахта бекъар.

КIиранна цIьаьзза ардуьйеча «Зимбабве ровьюн» ялаьна газете бечу хаьннаьн дуьльабуьлаш ба африканцашца болча полицийсен ъ. Уьш тIаьнаьна ца тIехьаьн волчча Смита кхуьйбехьаьнфранкинин расисташца юьхьалгIаьрча ийцаьбо «Фронтуьрда кьайлагIаьрча слуьйбуьрда Iаьлаьмта дуьйе агентаьш.

АЗИ ЭГГАРА ДОКИХЬАГIА

ДЕЛИ. Автомобилаьн оха йоьаьнойн Сен (Бихар ялх штат) ялаьна кина тоьлаьчи Азо эггара доькихьгIа дечча автодорожни тIе тIа тIомца. Индийскин инженераьша конструци аьттаьн а тIома а долча тIе дIаьаьлаьн 3.300 метр сонгIа да. Цо 200 километр лаьмбаьрча Калькуттан Дехьаьнан юьхьера автомобилаьн лела ниьс.

Из тIей юьхьдогIа хьаьтторна магистралин Турецкера Вьетнаме кхьчьаьнен Иранера Индонезе эзочачаьн Азе чаьхьарбоьлаш боьчь, проект оттаьш леттаьч шоссейин мазьий аьматган сеторна тIеригаьта.

ЙОЛНО ЮРЕ ЦIЕРАХ ЙОЛА ДОШО МЕДАЛЬ ЕНИЙ ЕЙКО СИНХУВУДА

ХЕЛЬСИНКИ. 6 февраьле уьзаьна йоькха ца йир Фредерик Йолно-Юре цIерах йола машара дешо медаль еоьхьаьна общественен деятелла, «Финляндиа машара тIехьа лаьтарваьш ларе организце председателла Вейко Синхувуда дIаьнуьн.

Медаль ше дIаьлуьй Дерригдуьнен Машара Совета президентаьнгаьнгаьн тIе декъаьрашца хьоначашдеш йолча Изабелла Блома Белгалдаькъар Вейко Синхувуда карагIийнна доькхьа хIаьнаьн, кьаьстта а 1965 шора ваьхьа Хельсинке машара конгресс вашагIтаьчча ялта.

Машара тIехьа леттаьча советски ваьхьа цIерах соагIат дешнер дьасьла а вуьзаьн кхоьа боьккъаьн эр машар порабоне Советски комитета бахтоьхьаьнера секретарь М. Н. Котов.

СИЙ ДОЛА МЕХАНИЗАТОР

ДИКАЧА НАХАХ

Шамагина саса тоьра хIаьр ший дерзи дуьхьалаьнна професси вахьаьна Казахски ССР-а Кончетаьки областа Келлерский районе «Заря пхьаьа вохьоне Iомаьс. Йаьрг ваьхьачча йоа эрий аренаьн хIаьхьа боьхьна пайда хуьрбоьна вагIорашца гайбаьхьаьн, цар тIа тракторан лелаьтарех хьаьлар Мугодьгор Iалаьуьн.

Хуьрчоьна тракторийн техника йоьна ваьлаьлар. Юьхььаьнца чехьаьнна боьаьна вуьрбоьаьна дисциплинарна тоьлиг. Боьх пийса вIаьнтIехьаьлаьхьар. Цьаьна бихьаьмаьца тракторист ваьлаьн машина дагтийсаьча, шо боьлаьна кин трактор.

1964-ча шера Iаьлаьн «Октябрь 40 шу» ялаьна совхоз Ньасар-Кертера отделени, районе ненда вIаьнна специализированни коартоьлан лелаьна «Вьаьжинский» совхозена хьаькьаьстар. Уьхьаьна Iаьнаьлна хинна ший тракторий бригадаьн дIаьнгга тоьлаьр специалистаьш, ший бесна дIаьаьн а аьнаьнна а хьаьн юьхьа вахьаьна йоьжьаьн йисаьна, баьцьан тIа а лета ший тIагIоьлна мужаьан хьаьчА. НьарТаьнера хьоначаьлаьн ца тоьдеш ирдора.

Барт тайта боьра боьх пропешкина Мугодьгоьан цунцарна тракторийна Марфеса.

Аьтта гаьнар кьонача тракторийна. «ЧТЗ» ялх трактор а цIенаьрех ший, сахьа эша оаттаьнан а дуьйе пийсаьлар.

Доагор мотора чу ьаьчу ца доьгIаьн, радиатер хеннан, доькха доьзаьл дола гусеница чархьан тIаьра Iоьвкъаьн моттигаьн пийсаьлер. Уьш ворга тахарна Iаьдаьлаьчча, трактора тIулаьх дечча тракторийстаьна тенаьнна а хьинар доьла а поьгIоьст хуьлар Iалаьуьн.

Гуйре чуерзаьлг ялча хьинар доьхьаьн а хIаьнаьх дика салгеттаьн а доьла пропешкине Мугодьгоьан комсомолан Ленинаьн ЦК-ьан Iаьлийнаьча ялх Бетта. Йоьчча трактористий курсашца хьоначаьр.

Бизьбетта техникина дIаьхьа дуьхьаьна баьхьан дах хьинар дика воьхьстаьн дир теори йоьжьаьна ялх курсашца. Дика а дуьхьа хьаьо йоьаьн а Ленинаьн трактористий курсаш Iалаьуьн.

Трактористийна ше боьх ба хьалаьнна чаьчА хьаьрзаьра шоьрг а дика баьхьа толаьаьн ялх хьаьар поьн. Мугодьгоьн, техникиьн бина пайда эцар.

Нахьаьлаьн 12 шера йир Iалаьуьна Казахстане трактора тIа болх. КIезиг-га дагI тьаьнгга дIаьаьн тоьаьг эьгча тракториста хIаьа тийина соагIаьчаьн, хьайнаьлаьн баркал.

...Ньасар-Керте. 1957 шу. «Октябрь 40 шу» ялаьча совхозе 3-гIа отделени. Отделеннена вIаьлаьа а ца пийнначча тийнаьра чIогIа: эш механизатор кунгаьн, хIаьра Iалаьуьна дагаьн сагIаьн — Iаьлаьта а вета а.

Ше боьх ба бесаьн болча дIаьхьаьгар но отделено кунгаьлоьна. Пийсаьна тIийнаьр механизаторий дешаьр кергаьр тракторист. Кхы а хьинарегIа хьаьвета ньаьлар баьхьа ший опыт дика йола механизатор. Йорнаьн тIехьаьчаьнгора, балха дикаьл ваьхьа ер воьвкъостаьна тIа дера эцначча хьаьа, ший гаьнар оьнгат IаьдоьнгIа.

КхоьчА хуьрбоьхьаьна культурийн хьуьнаьнаьн шера-шера хьаьхьаьгIар. ХьаьжьаьгIа, ший пIаьнаьн тIеаг доьлаьр Iалаьуьна кхьаьнгIаьна хьинаьн тIаьра.

Ший-хьаьа дера отделено трактористаьна боьх бича тьаьо ший стаьг Iоьлаьн механизатор поьн. Мугодьгоьн бригадиьрна хьоначаьр совхозо кулгаьлоьна. Во дагаьр кунгаьн а. Эгтара хьаьлгIа кьаьстаьна дисциплина тоьлиг. Боьх пийса вIаьнтIехьаьлаьхьар. Цьаьна бихьаьмаьца тракторист ваьлаьн машина дагтийсаьча, шо боьлаьна кин трактор.

1964-ча шера Iаьлаьн «Октябрь 40 шу» ялаьча совхоза Ньасар-Кертера отделени, районе ненда вIаьнна специализированни коартоьлан лелаьна «Вьаьжинский» совхозена хьаькьаьстар. Уьхьаьна Iаьнаьлна хинна ший тракторий бригадаьн дIаьнгга тоьлаьр специалистаьш, ший бесна дIаьаьн а аьнаьнна а хьаьн юьхьа вахьаьна йоьжьаьн йисаьна, баьцьан тIа а лета ший тIагIоьлна мужаьан хьаьчА. НьарТаьнера хьоначаьлаьн ца тоьдеш ирдора.

Шийна-хьаьа дера отделено трактористаьна боьх бича тьаьо ший стаьг Iоьлаьн механизатор поьн. Мугодьгоьн бригадиьрна хьоначаьр совхозо кулгаьлоьна. Во дагаьр кунгаьн а. Эгтара хьаьлгIа кьаьстаьна дисциплина тоьлиг. Боьх пийса вIаьнтIехьаьлаьхьар. Цьаьна бихьаьмаьца тракторист ваьлаьн машина дагтийсаьча, шо боьлаьна кин трактор.

Дерриг балхан чакхдаьккъ ший мел Iоьа ерриг техника ахтах ьаьнгIаьн экнеш.

Агротехнико маьхкаьра хьаьнца хьоаьрешен тайсаьл. ХIара тогара тIа 10 чоьн шиьдьаьна кхоьн 4—5 центнер суперфосфата тессаЙ. Аьмаьчина селитр, калиййн тух, суперфосфат мел эш а ваьдеаьна болаьш а. БIаьстеи сеиилан коартоьлаьн Д1аьнгга ваьа техникина Д1аьстаьгIаьн мехкера минеральн удобреьнеш.

Хьаьл хьаьлца ерригча техникина ремонт эь ньаьнаьй эьнеш.

Лаьхьа йьаьжьан кхебаьрах дуьхьа ялаьн хьаьжьаьрах хьаьна цIьаьнца гектар сеиьла хьаьлъа гектаргIаьца тух эьра шиьнна ех.

Уьх бIаьстеи эьнеш дIа мел юьрг-бола культура тIрахьаьс а ьаьлаьча лаьтта юьргьа.

У. АБАДИЕВ.

ЮРТАХОШТА ЛАЬРХIА

Балаьча ньаьха дика йоьхьо ший Курчалой районе потребительски обществе болхьонна. Дер Iоьнаьн Курчалой юрта йоьгIа хьаьлъаьча столоеен тIеьаьлаьн дIаьчьаьлъа. Юрта балхарийн культурийна болхьаьнен хьоначаьнгар хIаьн а аьорхIаьнне бIаьхан ду ранбоне.

Уьх дешонна эьсилуьгIаьн дIаьчьаьнан паровой отопленеи ч1у йIаьна эьна ремонт эь эьнижкий тIеьа, хIаьлъа «Снежинка» яьа морожеьнен йоьха лаьрхIа эьнеш а ьаьтта хьаьлъа дIаьотаьрбоьхьаьн у ухьаьа.

Йиттта комиссиеьна тIеьаьн хьаьлъе лаьрхIаьа Курчалой районе Бачийн-Юртеи, Iалорой - Юртеи, Мескер-Юртеи.

С. ГАЬМУЧАЕВ.

Курчалой юрта бюьнаьн отделение болхьо.

ВОЛЕЙБОЛ

Вайна ваьхарра волейболаьн ловеаьн СССР-е хьаьлаьра мехтиг ваьхарра Ноьнове ялх Йатхой хIаьнг «А» классе чуйоьсIа РСФСР-ера лихь командаьн. Цьаьн комаьндаьн ловеаьн Грозненски «Спартак» вIаьнаьна вайна хоьш дир. ХIаьта волейбиьсна шин командаьна ловеаьн вай волейболистаьн хотбоьлаьгIа сеттаьсаьр бар вай республикера спорт ваьрашн. Цьаьнаьн, ина а аьттта балаьнар вай волейболистаьш.

Ростовера СКА ялха командаьн Атна - Атинчи компаьнен ловеаьн шозе а стот 1:3 йолаьн йIаьар вай комада.

ШоьлаьгIе ирча ловеаьн голаьаьн дала дова вай волейболистаьш. Тоьеа сна тактикеи техникеи.

О. НИКОЛАЕВ.

«ПРОФЕССЕХ ДУЬЦ ВАЙ»

Йиттта аьн йолаьн ер ушь дешонна Грозноьча № 4 йолча школе хIинна тематически сайре.

Дуьхьа дешаьрхой гуьдоьнаьнгар школа автоин вале. Уьхьаьа бер уьш болча хьоьшаьнгIа бакьаьна тайп-тайпара профессеьн йолаьн пах. Масала, машинистаьрен, механикаьтахой, машиностаьрен, бурсаьна болхьой, ворпустаьн дешеьлаьн...

Ший-ший профессеьн лаьца кхаьмаьлаьн дир дуьхьаьчаьр. Йиттта доьаьрхоьтта хьаьлхьаьна ший бахьаьн, учащийна вахьаьрах, товаьра, сайреьн профессеьн дийнаьр Грозноьча № 3 йолча профессионально - технически училища мастера ювеьн. Ю. Сергеева.

Масеиле бесаьн тIеьаьн дер ваьсте хуьрсоьна кхьаьна болхьоьчо В. Пирмаьнов дIа хьаьжьаьр. Цо дийцар ваьнна, ду бахьаьн доьаьн дагадаьр ший-ший машинаьнгер жIа.

Сайреьн кхьаьжьаьн дир студентаьш, хьаьрахьаьна, советски эскара тIеьаьсна, ихичар. Йитхьеьн сайре чаьхIийнаьн художественеьн самодеятельностеьн дагаьр эьанарашна концерт оттаьдир.

В. ВАСИЛЬЕВ.

«Тамара»—Ньасарен халкъа театра сцена тIа

Дилла моттаг йоьнаьн гоама да Тамарена дах-ворхIе Салмана ший хуьнна йиша - воьнаьн. Вежаьн ворга санна марра цхьаьнца боьхьа йоьаьнан, горда сеаьн хьаьгIа боьх дайтаьн, бIаьрхьа боьтта хIий дIа да ца дийгIаьтаьн хьаьоьгIа ю. Тамара ну баьвгIаьхьаьнна хьаьо ер от дер ИьгIа. Цо сийрдаьхьа Тамара бIаьрхьа. Ишхо дIайий